

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Denetime Yönelik Tutumları ile Psikolojik İyi Oluş Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi^{1,2}

Orhan KIRIKOĞLU¹, Nurcan DEMİREL²

DOI: <https://doi.org/10.38021asbid.1564946>

ORIGINAL ARTICLE

¹Milli Eğitim
Bakanlığı,
Teftiş Kurulu
Başkanlığı,
Ankara/Türkiye

²Atatürk Üniversitesi,
Spor Bilimleri
Fakültesi,
Erzurum/Türkiye

Öz

Bu çalışmada, beden eğitimi öğretmenlerinin denetime yönelik tutumları ile psikolojik iyi oluş algıları arasındaki ilişkinin farklı demografik değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli uygulanmıştır. Araştırmanın evreni 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı resmi ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan 2.200 beden eğitimi öğretmeninden, örnekleme ise kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenen ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 445 beden eğitimi öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırma verilerinin toplanmasında Denetim Tutum Ölçeği, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırma verileri SPSS 23 paket programı ile analiz edilmiş ve anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir. Beden eğitimi öğretmenlerinin denetime yönelik tutumlarının 'orta', psikolojik iyi oluş algılarının ise 'yüksek' düzeyde olduğu görülmüştür. Beden eğitimi öğretmenlerinin denetime yönelik tutumlarının eğitim ve mesleki kıdem değişkenlerine göre farklılık gösterdiği, bununla birlikte, cinsiyet ve medeni durum değişkenlerine göre ise farklılık göstermediği anlaşılmıştır. Ayrıca, beden eğitimi öğretmenlerinin psikolojik iyi oluş algılarının eğitim durumu değişkenine göre farklılık gösterdiği ancak cinsiyet, medeni durum ve mesleki kıdem değişkenlerine göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Beden eğitimi öğretmenlerinin denetime yönelik tutumları ile psikolojik iyi oluş algıları arasında 'düşük' düzeyli de olsa pozitif bir ilişki mevcuttur.

Anahtar kelimeler: Beden Eğitimi, Denetim, Tutum, Psikolojik İyi Oluş.

Investigating the Relationship Between Physical Education Teachers' Attitudes to Supervision and Psychological Perceptions of Well Being

Sorumlu Yazar:
Orhan KIRIKOĞLU
okirikoglu@hotmail.com

Abstract

The aim of this study is to examine the relationship between physical education teachers' attitudes towards supervision and their perceptions of psychological well-being by considering various demographic variables. This quantitative research is mainly framed within the relational screening model. The universe of this research consists of 2.200 physical education teachers serving in public primary and secondary education institutions affiliated with the Ankara Provincial Directorate of National Education during the 2023-2024 academic year. The sample of the study comprises 445 physical education teachers who were determined through convenience sampling and volunteered to participate in the research. For data collection, the Supervision Attitude Scale, the Psychological Well-Being Scale and a personal information form were used. SPSS 23 package program was used for data analysis, with a significance level set at 0.05. It was revealed that the attitudes of physical education teachers towards supervision were at 'moderate' level, while their perceptions of psychological well-being were at 'high' level. It was found that the attitudes of physical education teachers towards supervision varied their education level and professional seniority. However, there was no difference in terms of their gender and marital status. Moreover, it was determined that the perceptions of psychological well-being of physical education teachers differed based on their education level while there was no difference in terms of their gender, marital status and professional seniority. Even at a low level, it was found that there is a positive relationship between physical education teachers' attitudes towards supervision and their perceptions of psychological well-being.

Keywords: Physical Education, Supervision, Attitude, Psychological Well-Being.

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:
11.10.2024

Kabul Tarihi:
15.12.2024

Online Yayın Tarihi:
28.12.2024

¹ Bu çalışma, "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Denetime Yönelik Tutumları ile Psikolojik İyi Oluş Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

² Bu çalışma, VIII. Uluslararası Akademik Spor Araştırmaları Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Giriş

Eğitim, toplumu meydana getiren bireylerin birlikte yaşamak suretiyle kişiliklerini geliştirmelerine yarayan araç ve yöntemlerin tümüne verilen addır. Genel yaşam bilgileri, konuşulan dil, iletişim yöntemleri ve ahlak kuralları gibi kavramlar eğitimin kapsamındadır. Dolayısıyla eğitim, bireylerin kültürlerini, değer yargılarını ve toplumsal kuralları öğrendikleri ve içindeki yaşadıkları topluma entegre oldukları bir sürecin adıdır (Güven, 2014).

Eğitim sistemlerinin en temel unsuru ise öğretmendir. Ülkelerin kalkınmasında, nitelikli iş gücünün yetişmesinde, bireylerin toplumsal yaşama hazır hale gelmesinde ve kültürel değerlerin genç kuşaklara aktarılmasında öğretmenlere çok önemli görevler düşmektedir. Bu anlamda öğretmenleri, toplumların mimarları ve insanların kişiliklerini şekillendiren sanatkârlar olarak ifade etmek mümkündür (Eskicumalı, 2004).

Bireylerin ve toplumların gelişiminde önemli rolleri bulunan öğretmenlerin nitelikleri ile başarı arasında ilişki olduğu, iyi eğitilmiş öğretmenlerin öğrencileriyle daha pozitif ve duyarlı bir etkileşim kurdukları, öğrencilerine dilsel ve bilişsel açıdan zengin tecrübeler sundukları ve bununla birlikte sınırlı şekilde sert ve cezalandırıcı oldukları, netice itibarıyla bu durumun öğrencilerin sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimlerini olumlu yönde desteklediği ifade edilmektedir (Barnett, 2003).

Beden eğitimi dersleri, fiziksel aktivitelere katılarak öğrencilerin performansını ve gelişimini iyileştirmeyi amaçlayan önemli bir eğitim sürecidir. Beden eğitiminin kişisel, sosyal ve fiziksel gelişime olan katkısı iyi bilinmektedir zira bu yolla çocuk ve gençlerin sağlıklı, zeki, kendine güvenen ve akli başında birer yetişkin olarak büyümelerine katkıda bulunmak mümkündür (Daniel vd., 2022).

Okul, ürünlerini değerlendirmenin zor olduğu bir organizasyondur. Bir fabrika gibi sonuçları hemen gözlemlenemeyen bu organizasyonlarda yapılacak hatalar, sistem için geri dönülemez sonuçlar doğuracaktır. Eğitim sistemlerinde denetim, okulun etkililiğini sağlamayı amaçlamaktır. Etkili okullar başarıya odaklı okullardır. Bu nedenle eğitimde başarılı olmanın yollarından biri sağlıklı bir denetim mekanizmasına sahip olmaktır (Altun, 2014).

Denetimin temel işlevi, çocukların öğrenme durumlarını iyileştirmektir. Geleneksel denetimin daha çok öğretmenin ziyaret edilerek teftiş edilmesi yolu ile gerçekleştirildiği ve genellikle bir kişi tarafından verilen talimatlarla uygulandığı ifade edilebilmektedir. Modern denetim ise işbirliği içinde türetilmiş ve ilgili kişilerin ihtiyaçlarına göre uyarlanmış, dikkatle planlanmış bir program kullanılarak, tüm öğretme-öğrenme durumunun sistematik olarak incelenmesini ve analizini içermektedir (Sullivan ve Glanz, 2009).

Okul denetimi; yasal mevzuat ve güncel kalite standartlarından yola çıkılarak okulların mevcut durumunun ortaya koyulması, eğitim-öğretim süreçlerine ilişkin problemlerin tespit edilmesi, eksik ve ihtiyaçların belirlenerek gerekli görülen konu başlıklarında rehberlikte bulunulması ve düzenli olarak izleme ve değerlendirme çalışmalarının yerine getirilmesidir. Bu yüzden okulların denetlenmesine ilişkin yerine getirilen çalışmalar, eğitimin kalitesi noktasında kritik ve çok önemli bir rol üstlenmektedir (Ehren ve Visscher, 2008).

Eğitim öğretim sürecinde yaşanan denetim tecrübeleri, öğretmenlerin denetim algılarında önemli bir rol oynamaktadır ve onların denetime yönelik tutumları mesleki öğrenmeleriyle ilişkili olabilmektedir. Eğitim sisteminin hedefine ulaşmasındaki önemli etkenlerden biri olan etkin denetim sistemi, öğretmenlerin denetime yönelik olumlu yönde tutum göstermelerine yani öğretmenlerin mesleki açıdan öğrenmelerine yardım etmektedir (Şanda, 2021).

Öğretmenlerin denetime yönelik tutumları yapılan denetim faaliyetinin etkililiğini ve niteliğini belirlemektedir. Denetime karşı negatif tutum geliştiren öğretmenler bu süreci açık arayıcı ve cezalandırıcı bir süreç olarak; denetime karşı pozitif tutum sahibi öğretmenler ise öğretici, eğitici, geliştirici ve rehberlik edici bir süreç olarak algılamaktadırlar (Yüksel-Başar ve Gündüz, 2023).

Psikolojide iyi oluş, hazcılık manasında “hedonik” ve psikolojik işlevsellik manasında “eudaimonik” şeklindeki iki ayrı kavramla tanımlanmaktadır. Hedonik yaklaşımda odak noktası olarak mutluluk ele alınıp iyi oluş kavramı haz yaşamak şeklinde ifade edilirken; eudaimonik yaklaşımda ise kendini gerçekleştirilmeye odaklanılmakta ve iyi oluş kavramı bireyin potansiyelini tam olarak gerçekleştirme derecesi ile ifade edilmektedir. İyi oluş kavramını yaşamdan memnuniyet duyma ve mutlu olma bakımından analiz eden öznel iyi oluş kuramına nazaran psikolojik iyi oluş kuramında daha çok insanın gelişim özellikleri ve yaşamsal zorluklarına ilişkin formülasyonlardan yararlanılmaktadır. (Keyes vd., 2002; Ryan ve Deci, 2001).

Psikolojik iyi oluş, kişinin yaşamını değerli ve mutlu kılma girişiminde bir iyimserlik hali olarak ifade edilmektedir ve etkili iletişim kurma, başarılı olma, maddi yönden gelişim gösterme, sağlığı koruma ve kişisel gelişimin olumlu şekilde etkilenmesi bakımından hayatı daha kolay ve mutlu şekilde idame edebilmek için bireylere yardım etmektedir (Akdağ ve Çankaya, 2015).

Beden eğitimi öğretmenlerinin denetime yönelik tutumları ile psikolojik iyi oluşlarının incelendiği bu çalışmada, genelde öğretmenlerin özelde ise beden eğitimi öğretmenlerinin denetime ilişkin tutumları ve psikolojik iyi oluş algıları arasında bağlantı bulunup bulunmadığının, eğer varsa bunun hangi yönde ve ne tür bir ilişki olduğunun ortaya koyulması amaçlanmaktadır.

Yapılan literatür taramasında, öğretmenlerin denetime yönelik tutumlarını inceleyen çalışmaların mevcut olduğu ancak beden eğitimi öğretmenleri özelinde yapılmış bir çalışmanın

bulunmadığı görülmüştür. Ayrıca, özellikle son yıllarda psikolojik iyi oluşu etkileyen ya da psikolojik iyi oluşun etkilediği düşünülen farklı değişkenleri konu edinen çalışmaların sayısında ciddi bir artış görülmekle birlikte, psikolojik iyi oluş ile denetim kavramlarının birbiriyle olan ilişkisinin incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır (Gültekin ve Bayramoğlu, 2021; Hascher ve Waber, 2021).

Bu bağlamda; hem beden eğitimi öğretmenlerinin denetime yönelik tutumlarının hem de denetime yönelik tutum ile psikolojik iyi oluş kavramları arasında ilişki bulunup bulunmadığının farklı demografik değişkenler açısından incelenecek olması, araştırmanın önemini ortaya koyması bakımından kıymetlidir ve bu süreçte aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Beden eğitimi öğretmenlerinin denetime yönelik tutumları ne düzeydedir?
2. Beden eğitimi öğretmenlerinin psikolojik iyi oluş algıları ne düzeydedir?
3. Beden eğitimi öğretmenlerinin denetime yönelik tutumları cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu ve mesleki kıdem değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?
4. Beden eğitimi öğretmenlerinin psikolojik iyi oluş algıları cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu ve mesleki kıdem değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?
5. Beden eğitimi öğretmenlerinin denetime yönelik tutumları ile psikolojik iyi oluş algıları arasında ilişki var mıdır?

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma modeli, nicel yaklaşıma dayalı ilişkisel tarama modelidir. Bu model, geçmişte ya da günümüzdeki bir durumu mevcut haliyle tespit etmeyi hedeflemekte ve birden fazla öğeden meydana gelen bir evrende, evren hakkında genel bir kanıya ulaşmak için evrenin tamamı ya da evrenden alınacak bir örnek grubu üzerinde tarama yapılmaktadır (Karasar, 2023).

Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini 2023-2024 eğitim öğretim döneminde Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı resmi ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görevli 2.200 beden eğitimi öğretmeni, örneklemini ise evrenden olasılık dışı örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi ile tespit edilen ve gönüllü olarak çalışmaya katılan 445 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın veri toplama araçları; “Kişisel Bilgi Formu”, “Denetim Tutum Ölçeği” ve “Psikolojik İyi Oluş Ölçeği”dir.

Kişisel Bilgi Formu

Bu form yoluyla elde edilecek verilerden katılımcıların “cinsiyet”, “medeni durum”, “eğitim durumu” ve “mesleki kıdem” durumlarının belirlenmesi hedeflenmiştir.

Tablo 1

Örneklemin Demografik Değişkenlere Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımı

Değişken	Frekans	Yüzde	Toplamlı Yüzde
Cinsiyet			
Kadın	187	42.02	42.02
Erkek	258	57.98	100.00
Medeni Durum			
Bekâr	134	30.11	30.11
Evli	311	69.89	100.00
Eğitim Durumu			
Lisans	327	73.48	73.48
Yüksek Lisans	108	24.27	97.75
Doktora	10	2.25	100.00
Mesleki Kıdem			
10 yıl ve altı	106	23.82	23.82
11-15 yıl	68	15.28	39.10
16-20 yıl	62	13.93	53.03
21 yıl ve üzeri	209	46.97	100.00
Toplam	445	100.00	

Denetim Tutum Ölçeği (DTÖ)

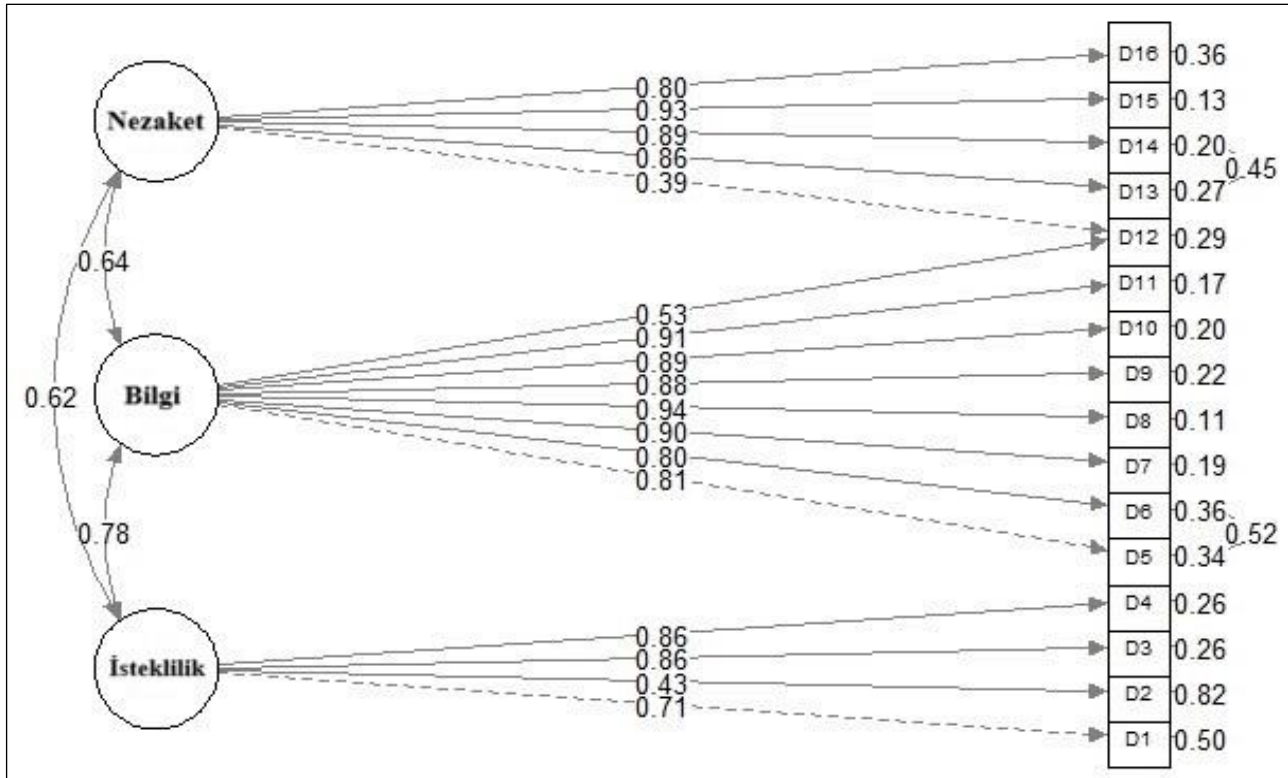
Öğretmenlerin denetime ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla Uğurlu ve Usta'nın (2016) geliştirdikleri DTÖ, üç boyutlu bir faktör yapısına sahip olacak şekilde tanımlanmış ve bu alt boyutlar ölçek maddelerinin ifade ettikleri anlamların ortak özellikleri göz önünde bulundurularak “Bilgi”, “Nezakat” ve “İsteklilik” olarak isimlendirilmiştir. Üç boyutu bulunan bu yapı tarafından açıklanan toplam varyans %73.05'tir. Ölçek maddelerinin korelasyon katsayıları .60 ile .74 arasında değişmektedir. Bu husus, ölçek maddeleri ile ölçeğin tespit etmeyi hedeflediği denetime yönelik tutum arasında ‘yüksek’ düzeyde bir ilişkinin bulunduğunu göstermektedir. Ölçek maddelerinin korelasyon katsayıları .60 ile .74 arasında değişmekte ve bu değer aralıkları, tüm ölçek maddelerinin toplam test puanı ile orta ve yüksek düzeyde anlamlı olduğunu göstermektedir. Güvenirlilik incelemesinde, toplam puanlar ve alt boyutların tamamında ölçek .869'un üzerinde bir değer almıştır. Katılımcılar 16 maddeden oluşan ölçeği “1- Hiç katılmıyorum”, “2- Katılmıyorum”, “3- Kararsızım”, “4- Katılıyorum” ve “5- Tamamen Katılıyorum” şeklindeki seçenekler arasında puanlamaktadırlar.

DTÖ Doğrulayıcı Faktör Analizi

DTÖ'nün yapı geçerliği kanıtlarının elde edilmesi için DFA yapılmış ve modelde herhangi bir değişiklik yapılmadan, kuramsal yapı dikkate alınarak yapılan DFA'ya göre $\chi^2(101) = 753.59$, $p < .05$, CFI=.908, RMSEA=.120 ve SRMR=.077 bulunmuştur. Dolayısıyla, model-veri uyumu kabul edilebilir düzeyde değildir. RMSEA ve SRMR değerleri modifikasyon değerlerinin incelenmesini gerektirmektedir. Modifikasyon indeksleri incelendiğinde, 12. maddenin (Nezaket Boyutu) Bilgi Boyutunda da yük vermesine ilişkin bir modifikasyon önermektedir. Kuramsal yapı incelemesinde, korelasyon değerlerinin orta düzeyde olduğu belirtilmektedir (Uğurlu ve Usta, 2016). Aynı çalışmada, orta düzeyde korelasyon değerleri bulunduğu ve buna karşın ölçeğin geliştirilmesinde kullanılan döndürme tekniğinin dik döndürme tekniği Varimax olduğu belirtilmiştir. Bu duruma dayanarak 12. maddenin Bilgi Boyutunda yük vermesinin kuramın geliştirilmesi açısından ek bir geçerlik kanıtı sağlayabileceği düşünülerek maddenin iki faktörde yüklenmesine izin verilmiştir. Akabinde 5 ile 6. maddeler arasında ve 13 ile 14. maddeler arasında kovaryans terimleri tanımlanmıştır. Son durumda yapılan DFA'ya ilişkin standardize katsayıların yer aldığı yol grafiği Şekil 1'de gösterilmektedir.

Şekil 1

DTÖ Doğrulayıcı Faktör Analizine İlişkin Yol Grafiği

Şekil 1 incelendiğinde, 12. maddenin Bilgi Boyutundaki yük değerinin .53 ($p < .05$) olduğu görülmektedir. DTÖ'ye ilişkin faktör yükleri .39 ile .94 arasında değerler almıştır. Ayrıca faktörler

arası korelasyon değerlerinin .62 ile .78 arasında değerler aldığı görülmektedir. Bu katsayılar orta ve yüksek düzeyde pozitif korelasyona karşılık gelmektedir. Elde edilen model için yapılan DFA'ya göre $\chi^2(98) = 319.60$, $p < .05$, CFI=.960, RMSEA=.080 ve SRMR=.039 bulunmuştur. Elde edilen model-uyum indeksi ile kuramsal modele ilişkin model-uyum indeksleri Tablo 2'de sunulmuş, netice itibarıyla ölçme değişmezliği incelemelerinde Düzeltilmiş Modelin kullanılmasına karar verilmiştir.

Tablo 2

DTÖ Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

	χ^2	Ss	CFI	RMSEA	SRMR	AIC	BIC
Kuramsal Model	586.83	101	.911	.118	.077	17227.81	17371.24
Düzeltilmiş Model	319.60	98	.960	.080	.039	16882.98	17038.70

Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİOÖ)

Diener vd. (2010) tarafından geliştirilen ve Telef'in (2013) Türkçeye uyarladığı PİOÖ'nün dilsel eşdeğerlik analizi neticesinde İngilizce ve Türkçe formları arasında yüksek seviyede olumlu ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=.97$, $p<.01$). AFA sonucunda açıklanan varyans %42 seviyesindedir ve bu sonuç ölçeğin orijinal formundakine benzer bir genel faktörü taşıdığını göstermektedir. Ölçeğin maddelerine ilişkin faktörel yükler .54 ile .76 arasında bulunmuştur. DFA neticesinde uyum indeksleri analiz edildiğinde, ki-kare değerinin serbestlik derecesi oranının 5'in altında gerçekleştiği görülmüştür. Diğer uyum indekslerinden RMSEA=0.08, SRMR=0.04, GFI=0.96, NFI=0.94, RFI=0.92, CFI=0.95 ve IFI=0.95 şeklinde hesaplanmıştır.

Ölçekle ilgili yapılan güvenilirlik çalışmasında Cronbach alfa katsayısı .80 olarak bulunmuştur. Test tekrar-test sonucunda, ölçeğin birinci ve ikinci uygulamaları arasında yüksek düzeyde olumlu ve anlamlı bir ilişkinin bulunduğu ($r=.86$, $p<.01$), ölçeğin toplam madde korelasyonlarının .41 ile .63 arasında olduğu ve t değerlerinin anlamlı bulunduğu görülmüştür ($p<.001$). Alfa katsayısı ve test tekrar-test sonuçlarına göre ölçek güvenilir ve yapılan madde analizi sonuçlarına göre ölçek ayırt ediciliğinin yeterli düzeyde bulunduğu söylenebilmektedir. Katılımcılar 8 maddeden oluşan ölçeği "1- Kesinlikle Katılmıyorum", "2- Katılmıyorum", "3- Biraz Katılmıyorum", "4- Kararsızım", "5- Biraz Katılıyorum", "6- Katılıyorum" ve "7- Kesinlikle Katılıyorum" şeklindeki seçenekler arasında puanlamaktadırlar ve bütün maddeler olumlu şekilde ifade edilmektedir.

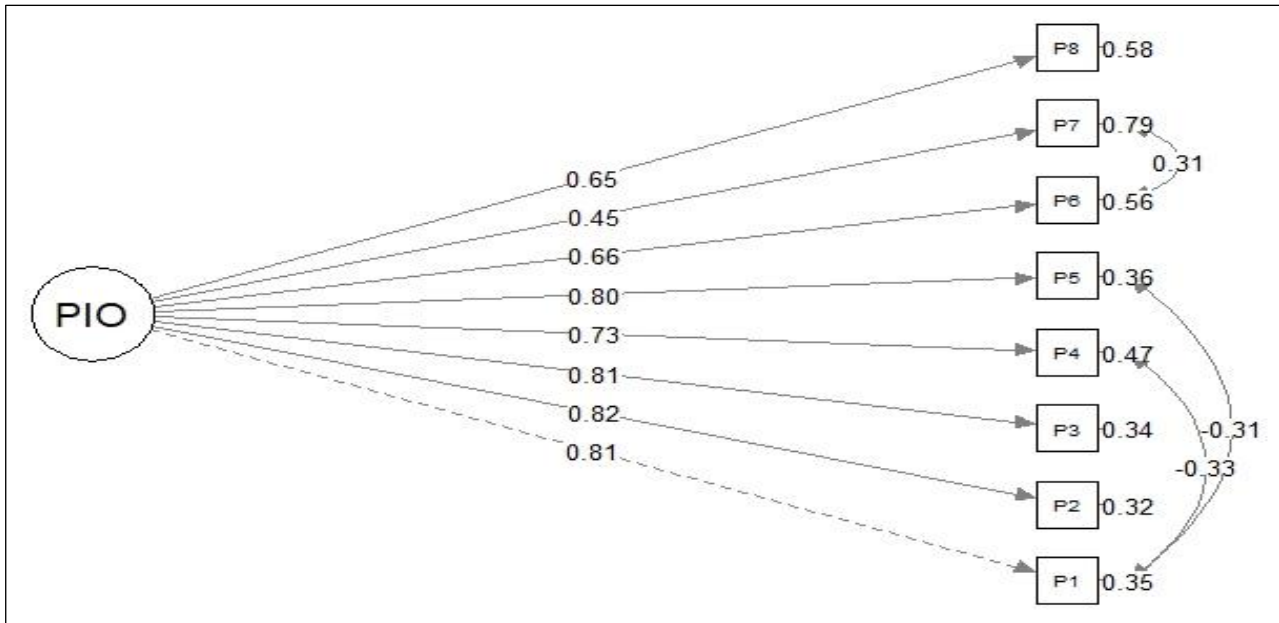
PİOÖ Doğrulayıcı Faktör Analizi

PİOÖ'den elde edilen puanlar ile yapılan DFA çalışmasında kuramsal olarak ele alınan modelin $\chi^2(20)=84.62$, $p<.05$, CFI=.93, RMSEA=.12 ve SRMR=.054 değerleri aldığı Tablo 3'te gösterilmektedir. Özellikle RMSEA değerinin eşik değerden daha kötü düzeyde olması, modelin

kabul edilebilirliğini düşürmektedir. Modele yönelik yapılan modifikasyon önerileri incelendikten sonra 1 ve 4. maddeler, 1 ve 5. maddeler ile 6 ve 7. maddeler arasında 3 kovaryans terimi tanımlaması yapılmıştır. Düzeltilmiş Model'e ilişkin χ^2 , CFI, RMSEA ve SRMR değerlerinin, kuramsal modeldeki değerlere göre daha iyi düzeyde oldukları ayrıca AIC ve BIC değerlerinin de kuramsal modeldeki değerlere göre düşük oldukları Tablo 3'te görülmektedir. Bu nedenle, PİÖÖ için yapılacak ölçme değişmezliği incelemelerinde Düzeltilmiş Model'in kullanılmasına karar verilmiş ve elde edilen yol grafiği Şekil 2'de gösterilmiştir.

Şekil 2

PİÖÖ Doğrulayıcı Faktör Analizine İlişkin Yol Grafiği

Tablo 3

PİÖÖ Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

	χ^2	Ss	CFI	RMSEA	SRMR	AIC	BIC
Kuramsal Model	84.62	20	.931	.119	.054	10037.73	10103.30
Düzeltilmiş Model	39.09	17	.975	.077	.039	9958.27	10036.13

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan izin doğrultusunda, 2023 yılı Ekim ve Kasım aylarında internet üzerinden gerçekleştirilen anket tekniği ile toplanmıştır. Araştırmanın gönüllü katılımcılarından, Google Forms programı aracılığıyla oluşturulan anket formundaki “Kişisel Bilgi Formu”, “Denetim Tutum Ölçeği” ve “Psikolojik İyi Oluş Ölçeği”nin doldurulması istenmiştir. Gönderilen anket formlarından eksiksiz şekilde doldurulduğu görülen 445 tanesi ile araştırmaya ilişkin veri analizi gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın analizleri SPSS 23 paket programı ile yapılmıştır. DFA'ya ilişkin kestirimlerde R 4.3 programı lavana paketi ve grafiklerin üretilmesi için semPlot paketi kullanılmıştır. Gerçekleştirilen sayısal ölçümlerin normal dağılıma uygun olduğu görüldüğünden analizlerde parametrik testler kullanılmış, bu kapsamda; değişkenler arasındaki ilişki incelemesinde Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı, iki grubun ortalama farkları için Bağımsız Örneklem t-testi, ikiden fazla grubun ortalama karşılaştırmasında tek yönlü varyans analizi (ANOVA), varyans analizi neticesinde ortaya çıkan farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Tukey Post-hoc analizi yapılmış, puanların güvenilirliğinin belirlenmesi için Cronbach Alpha değerleri kullanılmıştır. Yapılan tüm analizlerde çift yönlü hipotezler ve anlamlılık için Alpha düzeyi .05 olarak dikkate alınmıştır.

Araştırmanın Etiği

Araştırmanın etik açıdan uygunluğu ile ilgili Erzurum Atatürk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Bilimleri Etik Kurulunun 26.04.2023 tarihli ve E-70400699-000-2300134555 sayılı yazısında yer verilen 45 numaralı karar ile onay alınmış ve araştırma süresince "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" çerçevesinde hareket edilmiştir.

Bulgular

Beden eğitimi öğretmenlerinin denetime yönelik tutumlarının ne düzeyde olduğuna ilişkin toplam puan ve alt boyutlardan elde edilen puanlar incelenmiş, ortaya çıkan bulgular Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4

DTÖ Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Denetime Yönelik Tutum	n	Ortalama	Ss
Bilgi	445	21.11	8.33
Nezaket	445	14.32	5.18
İsteklilik	445	11.33	4.14
Toplam Puan	445	46.76	15.70

Tablo 4 incelendiğinde; DTÖ'den elde edilen toplam puanlar için ortalamanın 46.76 (S=15.70) olduğu görülmektedir. Bu düzeyin, ölçekten elde edilebilecek puanların en çok 80 ve en az 16 olduğu düşünüldüğünde ortalama bir düzeye karşılık geldiği ifade edilebilir. Bunun yanında standart sapmanın 15.70 olması dağılımın geniş bir düzeyde olduğunu göstermektedir. Bilgi, Nezaket ve İsteklilik boyutları için alınabilecek en düşük puanlar sırasıyla 7, 5 ve 4; en yüksek puanlar ise 35,

25 ve 20'dir. Bu puanlar göz önüne alındığında alt boyutlara ilişkin ortalama puanların, Bilgi boyutu için 21.11 (S=8.33), Nezaket boyutu için 14.32 (S=5.18) ve İsteklilik boyutu için 11.33 (S=4.14) olduğu ve ortalama düzeye yakın bir şekilde karşılık bulunduğu belirtilebilir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin psikolojik iyi oluş algılarının ne düzeyde olduğuna ilişkin bulgular Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5

PİÖÖ Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Psikolojik İyi Oluş	n	Ortalama	Ss
Toplam Puan	445	46.11	7.61

Tablo 5 incelendiğinde, PİÖÖ'den elde edilen toplam puanlar için ortalamanın 46.11 (S=7.61) olduğu belirlenmiştir. Bu düzey, ölçekten elde edilebilecek puanların en çok 56, en az 8 olduğu düşünüldüğünde oldukça yüksektir. Standart sapmanın 7.61 olduğu bu dağılımda gruba ait puanların homojen yapıda olduğu ifade edilebilir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin denetime yönelik tutumları ile psikolojik iyi oluş algılarının cinsiyet değişkeni ile olan ilişkisine dair bulgular Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6

DTÖ ve PİÖÖ Puanları Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	Ortalama	Ss	t	p
DTÖ	Kadın	187	45.75	15.54	-1.15	0.25
	Erkek	258	47.49	15.81		
PİÖÖ	Kadın	187	46.86	6.82	1.78	0.08
	Erkek	258	45.56	8.11		

Tablo 6'ya göre, bağımsız örneklem t-testinde DTÖ toplam puanlarının kadın ve erkek grup ortalamaları farkının 0.05 seviyesinde ($t(443)=-1.15, p>.05$) ve PİÖÖ toplam puanlarının kadın ve erkek grup ortalamaları farkının 0.05 düzeyinde ($t(443)=1.78, p>.05$) anlamlı olmadığı belirlenmiştir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin denetime yönelik tutumları ile psikolojik iyi oluş algılarının medeni durum değişkeni ile olan ilişkisine dair bulgular Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7

DTÖ ve PİÖÖ Puanları Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

	Medeni Durum	n	Ortalama	Ss	t	p
DTÖ	Bekâr	134	48.46	15.98	1.50	0.14
	Evli	311	46.03	15.55		
PİÖÖ	Bekâr	134	45.43	8.24	-1.24	0.22

Evli 311 46.40 7.32

Tablo 7'ye göre, bağımsız örneklem t-testi neticesinde DTÖ toplam puanlarının bekâr ve evli olma durumuna göre grup ortalamaları farkının 0.05 seviyesinde anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($t(443)=1.50$, $p=0.14$). Benzer şekilde PİÖÖ toplam puanlarının da bekâr ve evli grup ortalamaları farkının 0.05 düzeyinde anlamlı olmadığı görülmüştür ($t(443)=-1.24$, $p>.05$).

Beden eğitimi öğretmenlerinin denetime yönelik tutumları ile psikolojik iyi oluş algılarının eğitim durumu değişkeni ile olan ilişkisi hakkındaki bulgular Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8

DTÖ ve PİÖÖ Puanları Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

	Eğitim Durumu	n	Ortalama	Ss	t	p
DTÖ	Lisans	327	45.84	15.62	-2.07	0.04
	Lisansüstü	118	49.32	15.70		
PİÖÖ	Lisans	327	45.60	7.89	-2.34	0.02
	Lisansüstü	118	47.51	6.60		

Tablo 8'e göre, bağımsız örneklem t-testinde DTÖ toplam puanlarının lisans ve lisansüstü grup ortalamaları farkının 0.05 düzeyinde anlamlı olduğu belirlenmiştir ($t(443)=-2.07$, $p=0.04$). Eğitim durumu değişkenine göre farklılığın lisansüstü grubu lehine 3.48 puan tutarında olduğu görülmüştür. PİÖÖ toplam puanlarının da lisans ve lisansüstü grup ortalamaları farkının 0.05 düzeyinde anlamlı olduğu belirlenmiştir ($t(443)=-2.34$, $p<.05$). Eğitim durumu değişkenine göre farklılığın benzer şekilde lisansüstü grubu lehine olduğu ve bu farkın 1.91 puan olduğu anlaşılmıştır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin denetime yönelik tutumları ile psikolojik iyi oluş algılarının mesleki kıdem değişkeni ile olan ilişkisine dair bulgular Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9

DTÖ ve PİÖÖ Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Mesleki Kıdem	n	DTÖ		PİÖÖ	
		Ortalama	Ss	Ortalama	Ss
1-10 yıl	106	50.36	16.70	45.30	8.31
11-15 yıl	68	50.32	14.48	46.59	8.22
16-20 yıl	62	40.02	14.27	45.26	8.78
21 yıl ve üzeri	209	45.78	15.26	46.61	6.60
Toplam	445	46.76	15.70	46.61	7.61

Tablo 9 incelendiğinde; mesleki kıdemi "1-10 yıl arası" olanlar ile "11-15 yıl arası" olanlarda denetime yönelik tutumda benzerlikler görülürken, mesleki kıdemi "16-20 yıl arası" olanların

göreceli olarak en düşük ortalamaya sahip oldukları, mesleki kıdemi “21 yıl ve üzeri” olanların ise ortalama bir tutum düzeyine sahip oldukları anlaşılmaktadır. PİÖÖ’den elde edilen puanların ise 45.26 ile 46.61 arasında ve birbirine yakın düzeyde gerçekleştiği görülmektedir.

Tablo 10

DTÖ Puanları Varyans Analizi Sonuçları

Kıdem Grubu	n	Ortalama	Ss	Gruplararası Farklar	F	p
1-10 yıl	106	50.36	16.70	1-10 yıl ile 16-20 yıl	7.42	.00
11-15 yıl	68	50.32	14.48	11-15 yıl ile 16-20 yıl		
16-20 yıl	62	40.02	14.27	16-20 yıl ile 21 ve üzeri yıl		
21 yıl ve üzeri	209	45.78	15.26			

Tablo 10’da yer verilen analiz sonuçları, DTÖ toplam puan ortalamalarının mesleki kıdeme göre farkının anlamlı olduğunu belirtmektedir [$F(3, 441)= 7.42, p=.00$]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey Post-hoc analizi yapılmıştır. Bu analize göre fark 1-10 yıl arası mesleki kıdeme sahip olanlar ile 16-20 yıl arası mesleki kıdeme sahip olanlar arasında ilk grup lehine 10.34 puan; 11-15 yıl arası mesleki kıdeme sahip olanlar ile 16-20 yıl arası kıdeme sahip olanlar arasında ilk grup lehine 10.31 puan; 16-20 yıl arası mesleki kıdeme sahip olanlar ile 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olanlar arasında ikinci grup lehine 5.76 puan şeklinde ortaya çıkan farklar anlamlı bulunmuş, diğer gruplar arasında ise anlamlı bir fark tespit edilememiştir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin denetime yönelik tutumları ile psikolojik iyi oluş algıları arasındaki ilişkiye dair bulgular Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11

DTÖ Toplam Puan ve Alt Boyutları ile PİÖÖ Arasındaki Korelasyon Katsayıları

	Bilgi	Nezaket	Denetim Tutumu	Psikolojik İyi Oluş
İsteklilik	.70**	.63**	.84**	.23**
Bilgi		.67**	.94**	.17**
Nezaket			.85**	.22**
Denetim Tutumu				.23**

** : $p < .05$

Tablo 11’de görüleceği üzere, denetime yönelik tutum ve psikolojik iyi oluş arasındaki genel korelasyon “düşük” düzeyde, pozitif bir ilişki göstermektedir, $r=.23, p<.05$. Ayrıca, psikolojik iyi oluş ile denetime yönelik tutum alt boyutları arasındaki korelasyon katsayıları da pozitif ve düşük düzeydedir. Denetime yönelik tutum alt boyutları arasındaki korelasyonlar ise orta düzeydedir.

Tartışma ve Sonuç, Öneriler

Çalışma neticesinde, beden eğitimi öğretmenlerinin denetime yönelik tutumlarının 'orta' seviyede olduğu görülmüştür. Denetime yönelik tutumları belirlemek amacıyla Hoque vd. (2020) ve Uslu (2021) tarafından yapılmış olan çalışmalarda, farklı seviyelerdeki eğitim kurumlarında görev yapan öğretmen ve yöneticilerin denetime yönelik tutum seviyeleri araştırma sonuçlarımızla benzer şekilde 'orta' olarak bulunmuştur. Bununla birlikte, Altınok vd. (2020) ile Yazıcı ve Uğurlu (2021) tarafından yapılan çalışmalarda ortaya çıkan denetime yönelik tutum seviyeleri ise 'düşük' veya 'olumsuz' şeklindedir. Memduhoğlu ve Mazlum'un (2014) çalışmasında ise müfettişlere yönelik öğretmenler ve okul idarecileri tarafından üretilen metaforların on yıllık süreçte büyük oranda olumlu yönde değiştiği belirtilmiştir.

Araştırma bulguları, beden eğitimi öğretmenlerinin psikolojik iyi oluş algılarının 'yüksek' düzeyde olduğunu göstermiştir. Literatürde beden eğitimi öğretmenleri ile psikolojik iyi oluş kavramının birlikte konu edildiği bazı çalışmalar mevcuttur. Bunlardan, Karaçam (2016) tarafından beden eğitimi öğretmenlerinin başarı algılarındaki yordayıcılıkta akademik iyimserlik, psikolojik iyi oluş ve fiziksel saygı kavramlarının incelendiği çalışmada, beden eğitimi öğretmenlerinin psikolojik iyi oluşlarının 'iyi' düzeyde olduğu; Güvenç (2021) tarafından beden eğitimi öğretmenlerinin psikolojik iyi oluş ve olumlu düşünme becerisi düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada ise katılımcıların psikolojik iyi oluşlarının 'orta seviyenin üzerinde' olduğu görülmüş, elde edilen bu sonuçların araştırma bulgularımızla örtüştüğü değerlendirilmiştir.

Araştırma sonuçları incelendiğinde, katılımcı beden eğitimi öğretmenlerinin denetime yönelik tutumlarının 'orta' düzeyde olduğu anlaşılmıştır. Erkek beden eğitimi öğretmenlerinin nispeten yüksek olan tutum puanı ortalamaları ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bayraktar (2014) tarafından öğretmenlerin denetime yönelik tutumlarını konu edinen ve cinsiyet değişkeni parametresinin incelendiği çalışmada, araştırma bulgularımızla benzer şekilde, öğretmenlerin denetime yönelik tutumları konusunda cinsiyet parametresine göre farklılığın bulunmadığı görülmüştür. Bununla birlikte, literatürde yer alan bazı çalışmalarda cinsiyet değişkenine göre kadınların teftişe dayalı stres düzeylerinin erkeklere oranla anlamlı şekilde yüksek olduğu ve kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlerden daha fazla denetim kaygısı duydukları dolayısıyla erkek öğretmenlerin denetimle ilgili algılarının kadın öğretmenlerden yüksek olduğu (Uslu, 2021; Yüksel-Başar ve Gündüz, 2023), bazı çalışmalarda ise cinsiyet değişkenine göre kadınların puan ortalamasının erkeklerden anlamlı derecede yüksek bulunduğu (Sallabaş, 2021; Vijayaamalar ve Suhaida, 2013) görülmüştür.

Araştırma sonuçları, bekâr ve evli beden eğitimi öğretmenlerinin denetime yönelik tutum düzeylerinin 'orta' seviyede olduğunu göstermektedir. Bekâr beden eğitimi öğretmenlerinin evli

olanlara kıyasla yüksek olan tutum puanları ise istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. Denetime ilişkin tutum ile medeni durum değişkeninin araştırma konusu yapıldığı çalışmalar incelendiğinde; medeni durum ile denetime yönelik tutum arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığına dair sonuçlar elde edildiği ve bu durumun araştırma bulgularımızla paralellik gösterdiği tespit edilmiştir (Sevim ve Kaya, 2023; Yüksel-Başar ve Gündüz, 2023).

Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuç; eğitim seviyeleri fark etmeksizin beden eğitimi öğretmenlerinin denetime yönelik tutumlarının 'orta' seviyede olduğudur. Bununla birlikte, lisansüstü (yüksek lisans-doktora) mezunu olan beden eğitimi öğretmenlerinin puan ortalamaları, lisans mezunu olan öğretmenlere göre anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur. Denetime yönelik tutumlarında öğretmenlerin eğitim durumlarının etkili olup olmadığının incelendiği çalışmalardan bazılarında, araştırma bulgularımızla benzer şekilde yüksek lisans ve doktora mezunu öğretmenlerin lisans mezunu olan öğretmenlerden anlamlı şekilde yüksek puanlar aldıkları görülmüştür (Bayraktar, 2014; Sevim ve Kaya, 2023). Literatürde yer alan bazı çalışmalarda ise katılımcıların eğitim durumlarının denetime ilişkin tutumları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığına dair sonuçlar ortaya çıkmıştır (Gündüz ve Coşkun, 2011; Uslu, 2021).

Araştırma katılımcılarının denetime yönelik tutum seviyelerinin, incelenen kıdem gruplarının tamamında 'orta' düzeyde olduğu görülmüştür. Bununla birlikte; istatistiksel olarak en yüksek tutum seviyesi "1-10 yıl arası" ile "11-15 yıl arası", en düşük tutum seviyesinin ise "16-20 yıl arası" mesleki kıdeme sahip beden eğitimi öğretmenlerinde gerçekleşmiştir. Literatürde yer alan çalışmalardan bazılarında öğretmenlerin mesleki kıdemlerinin artmasına bağlı olarak denetime yönelik tutumlarının da arttığı (Altun, 2014; Gündüz ve Coşkun, 2011), diğer birtakım çalışmalarda ise öğretmenlerin mesleki kıdemlerinin artmasına bağlı olarak denetime yönelik tutumlarının düştüğü (Dal, 2007; Sallabaş, 2021) gösterilmiştir. Bunların yanı sıra, öğretmenlerin denetime yönelik tutumları ile mesleki kıdemleri arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığını gösteren çalışmalar da mevcuttur (Darishah vd., 2017; Uslu, 2021; Sevim ve Kaya, 2023).

Araştırma bulguları incelendiğinde, kadın ve erkek beden eğitimi öğretmenlerinin psikolojik iyi oluş algılarının 'yüksek' düzeyde olduğu görülmüştür. Psikolojik iyi oluş ölçeğinin kadın ve erkek katılımcılara ait puan ortalamaları arasında meydana gelen farka ilişkin yapılan analizde ise bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı anlaşılmıştır. Cinsiyet faktörünün psikolojik iyi oluş üzerindeki etkilerinin incelendiği çalışmalarda farklı sonuçların elde edildiği anlaşılmaktadır. Bu çalışmalardan bazılarında araştırma bulgularımızla benzer şekilde, cinsiyetin psikolojik iyi oluşa herhangi bir etkide bulunmadığı gösterilmiştir (Ersoy ve Baltacı, 2023; Güvenç, 2021; Priambodo vd., 2021). Bu konuya ilişkin Altınay (2022) tarafından yapılmış çalışmada kadınların psikolojik iyi oluşlarının erkeklerden

anlamli şekilde yüksek olduğu ortaya çıkmış, bazı çalışmalarda ise erkeklerin psikolojik iyi oluşlarının kadınlardan daha yüksek olduğu görülmüştür (Sevimli, 2015; Uslu, 2016).

Araştırma sonuçları, bekâr ve evli beden eğitimi öğretmenlerinin psikolojik iyi oluş algılarının 'yüksek' seviyede olduğunu göstermiştir. Evli beden eğitimi öğretmenlerinin kısmen yüksek olan puan ortalaması ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bu konuya ilişkin yapılan literatür taramasında genellikle iki sonucun ortaya çıktığı görülmüştür. Bunlardan; Kurt (2018) ve Priambodo vd. (2021) tarafından yapılan çalışmalarda araştırma bulgumuzla paralel olacak şekilde psikolojik iyi oluş ve medeni durum değişkenleri arasında farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmışken, Bierman vd. (2006) ve Clarke vd. (2000) tarafından yapılan çalışmalarda ise katılımcıların medeni durumlarının psikolojik iyi oluş düzeyini etkileyen bir faktör olduğu, bu bağlamda evli olan bireylerin psikolojik iyi oluşlarının bekâr olanlara kıyasla yüksek bulunduğu gösterilmiştir.

Araştırmada elde edilen bulgular, lisans, yüksek lisans ve doktora mezunu beden eğitimi öğretmenlerinin psikolojik iyi oluş algılarının benzer şekilde 'yüksek' düzeyde olduğunu göstermiştir. Bununla birlikte, lisans mezunu öğretmenlerin puan ortalaması ile yüksek lisans ve doktora mezunu öğretmenlerin puan ortalaması arasında lisansüstü mezunu grup lehine olacak şekilde anlamlı bir fark görülmüştür. Literatürde araştırma bulgularımızla benzer sonuçların elde edildiği çalışmalar mevcut olduğu gibi (Clarke vd., 2000) eğitim seviyesinin psikolojik iyi oluş düzeyini etkilemediğinin gösterildiği çalışmaların da olduğu görülmüştür (Köylü ve Gündüz, 2019; Kurt, 2018).

Katılımcı beden eğitimi öğretmenlerinin psikolojik iyi oluş algı seviyelerinin 'yüksek' olduğu görülmüştür. Mesleki kıdem grupları bağlamında elde edilen puan ortalamaları üzerinde yapılan analizde ise psikolojik iyi oluş algısı bakımından istatistiki anlamda bir fark bulunamamıştır. Literatürde yer alan ve bir kısmı beden eğitimi öğretmenleri ile bir kısmı ise farklı branşlardaki öğretmenler ile yapılmış olan çalışmalarda, araştırma bulgularımızla benzer şekilde psikolojik iyi oluş düzeyinin mesleki kıdem değişkenine göre farklılık göstermediği gösterilmiştir (Kurt, 2018; Sevimli, 2015). Bununla birlikte, Uslu (2016) tarafından yapılan çalışmada mesleki kıdemi düşük seviyede olan katılımcıların psikolojik iyi oluş seviyelerinin de düşük olduğu; Köylü ve Gündüz (2019) tarafından yapılan çalışmada ise düşük mesleki kıdeme sahip katılımcıların psikolojik iyi oluşlarının diğerlerinden yüksek olduğu gösterilmiştir.

DTÖ ve PİOÖ puanları arasındaki ilişkilerin incelenmesi neticesinde, denetime yönelik tutum ile psikolojik iyi oluş arasında 'düşük' düzeyli olmakla birlikte pozitif bir ilişkinin bulunduğu görülmüştür. Yapılan analizlerde, DTÖ alt boyutları olan bilgi, nezaket ve isteklilik parametreleri ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişki de benzer şekilde 'düşük' düzeyli ve pozitif çıkmıştır. DTÖ'nün

bilgi, nezaket ve isteklilik alt boyutlarının kendi aralarındaki ilişki düzeyi ise 'orta' olarak tespit edilmiştir.

Araştırma katılımcılarının DTÖ'ye verdikleri puanların analizinden, en yüksek puanı 'bilgi', ardından 'nezaket' ve en düşük puanı ise 'isteklilik' boyutuna verdikleri anlaşılmıştır. Elde edilen bulgular ile literatürde yer alan sonuçlar tutarlı görünmektedir zira yapılan çalışmalarda düzen ve başarı için denetimin gerekli olduğunun, yapıcı ve yol gösterici olduğu takdirde denetimin faydalı olacağı ifade edildiği sonuçlar ortaya çıktığı gibi (Altınok vd. 2020; Usta ve Özyurt 2021), öğretmenlerin denetlenmekten hoşlanmadıklarına, denetimlerin daha seyrek olmasına veya hiç olmamasına dair görüş belirttiklerine de rastlanmıştır (Altun, 2014; Darishah vd., 2017).

Psikolojik iyi oluş düzeyi yüksek olan öğretmenlerin denetimi kendilerine, eğitim-öğretim süreçlerine ve öğrencilerin akademik gelişimlerine katkı sağlayan olumlu bir süreç olarak göreceğini ifade etmek mümkündür. Öğretmenlerin denetime yönelik olumlu tutum göstermeleri, genellikle daha yüksek psikolojik iyi oluş algısına sahip olmalarıyla ilgilidir. Denetlenme duygusu, bireylerin çalışmalarının kontrol edilerek varsa eksik veya hatalı yanların bildirilecek olması şeklinde ele alındığında, bu tutum genellikle daha iyi bir psikolojik iyi oluşla ilişkilendirilebilir.

Elde edilen bulgular ışığında yapılan değerlendirmeye göre, benzer çalışmalarda; beden eğitimi öğretmenlerinin denetime ilişkin tutumları ve psikolojik iyi oluş algıları arasındaki ilişki nitel ve/veya karma araştırma teknikleri kullanılarak gerçekleştirilebilir. Araştırma verilerinin elde edilmesinde yüz yüze veri toplama yöntemleri kullanılabilir. Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesindeki resmi ilk ve ortaöğretim kurumlarında görevli farklı branş öğretmenleri üzerinde gerçekleştirilecek çalışmalar ile incelenen değişkenlerin branş bazlı karşılaştırması yapılabilir. Farklı illerde görev yapan beden eğitimi öğretmenleri ile gerçekleştirilecek çalışmalar ile incelenen değişkenlerin il bazlı karşılaştırması yapılabilir. Denetime yönelik tutumu ve/veya psikolojik iyi oluşu ölçmek amacıyla kullanılan farklı ölçme araçlarıyla yapılacak incelemeler ile elde edilen sonuçlar karşılaştırılabilir. Pozitif psikolojinin örgütsel bağlılık, özyeterlik, fiziksel öz saygı, akademik iyimserlik vb. kavramları ile denetime yönelik tutum arasındaki ilişki incelenebilir. Beden eğitimi öğretmenlerinin denetim tutum ölçeğinin 'isteklilik' alt boyutundan aldıkları puanların göreceli olarak düşük olduğu ve denetlenmeyi istememe davranışının altında beden eğitimi branş müfettişi sayısının az olması ile beden eğitimi ders denetimlerinde öğretmenlere yeterli rehberliğin yapılamıyor, gereken dönütlerin verilemiyor olması gibi faktörlerin bulunabileceği değerlendirildiğinden, beden eğitimi öğretmenliği kökenli müfettiş sayısının artırılarak özel alan bilgisi gerektiren bu dersin denetimlerinin etkin ve verimli şekilde yapılması sağlanabilir, beden eğitimi öğretmenlerinin denetim kavramına ilişkin bakış açılarında olumlu bir farkındalık oluşturulabilir.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik değerlendirme kurulu: Erzurum Atatürk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

Etik değerlendirme belgesinin tarihi: 26.04.2023

Etik değerlendirme belgesinin sayı numarası: E-70400699-000-2300134555

Araştırmacıların Katkı Oranları Beyanı

Araştırmanın tüm aşamalarında iki yazar da eşit katkıda bulunmuştur.

Çatışma Beyanı

Yazarların araştırma ile ilgili bir çatışma beyanı bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Akdağ, F. G., ve Çankaya, Z. C. (2015). Evli bireylerde psikolojik iyi oluşun yordanması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 646-662. <https://doi.org/10.17860/efd.67613>
- Altınay, N. (2022). *Öğretmen adaylarının etkileşim kaygısı düzeyleri ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Bilim Ana Bilim Dalı, Bursa.
- Altınok, V., Tezel, M., ve Güngör, S. (2020). Okullarda denetimin gerekliliği üzerine öğretmen görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(1), 225-253. <https://doi.org/10.17152/gefad.649743>
- Altun, B. (2014). *Denetime eleştirel yaklaşım: Öğretmen denetimi nasıl olmalı?* Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Aydın.
- Barnett, W. S. (2003). Better teachers, better preschools: Student achievement linked to teacher qualifications. *Preschool Policy Matters*, 2. New Brunswick, NJ: NIEER.
- Bayraktar, B. (2014). *Meslek liselerindeki yöneticilerin eğitim denetimi uygulamalarına ilişkin görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Zirve Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Gaziantep.
- Bierman, A., Fazio, E. M., ve Milkie, M. A. (2006). A multifaceted approach to the mental health advantage of the married: Assessing how explanations vary by outcome measure and unmarried group. *Journal of Family Issues*, 27(4), 554-582. <https://doi.org/10.1177/0192513X05284111>
- Clarke, P. J., Marshall, V. W., Ryff, C. D., ve Rosenthal, C. J. (2000). Well being in Canadian seniors: Findings from the Canadian study of health and aging. *Canadian Journal on Aging*, 19(2), 139-159. <https://doi.org/10.1017/S0714980800013982>
- Dal, Y. (2007). Ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin denetime ilişkin algıları. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 7(93), 33-42.
- Daniel, A., Nora, H., Stephen, S., ve Boadu, F. (2022). Why physical education is not taught in primary schools: Views of teachers in Twifo Atti-Morkwa district of central region, Ghana. *Advances in Physical Education*, 12(1), 42-59. <https://doi.org/10.4236/ape.2022.121004>
- Darishah, P., Daud, Y., ve Omar Fauzee, M. S. (2017). Teaching and learning supervision by school management, attitude of teachers and competency of teaching. *International Journal of Development and Sustainability*, 6(10), 1367-1381.
- Ehren, M. C. M., ve Visscher, A. J. (2008). The relationship between school inspections, school characteristics and school improvement. *British Journal of Educational Studies*, 56(2), 205-227. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8527.2008.00400.x>

- Ersoy, F., ve Baltacı, K. (2023). Psychological well-being levels of social studies teachers during the pandemic process. *Journal of Human and Social Sciences*, 6(Education Special Issue), 564-586. <https://doi.org/10.53048/johass.1356299>
- Eskicumalı, A. (2004). Öğretmenlik Mesleğine Giriş başlığı İçinde Y. Özden (Ed.), *Eğitim, öğretim ve öğretmenlik mesleği (3. baskı)*, Pegem Akademi.
- Gültekin, F., ve Bayramoğlu, G. (2021). 2000-2020 yılları arasında Türkiye’de “psikolojik iyi oluş” ile ilgili yazılan tezlerin içerik analizi. *Journal of Management Theory and Practices Research*, 2(2), 117-133.
- Gündüz, Y., ve Coşkun, K. (2011). Teftiş uygulamalarının öğretmenlerde yarattığı stres düzeyinin incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 367-388.
- Güven, İ. (2014). *Türk eğitim tarihi* (1. baskı). Pegem Akademi.
- Güvenç, A. (2021). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin psikolojik iyi oluş düzeyleri ile olumlu düşünme beceri düzeyleri arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Karaman.
- Hascher, T., ve Waber, J. (2021). Teacher well-being: A systematic review of the research literature from the year 2000-2019. *Educational Research Review*, 34. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2021.100411>
- Hoque, K. E., Bt Kenayathulla, H. B., D/O Subramaniam, M. V., ve Islam, R. (2020). Relationships between supervision and teachers' performance and attitude in secondary schools in Malaysia. *Sage Open*, 10(2). <https://doi.org/10.1177/2158244020925501>
- Hu, L. T., ve Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>
- Karaçam, A. (2016). *Beden eğitimi öğretmenlerinin başarı algılarında yordayıcı olarak akademik iyimserlik, psikolojik iyi oluş ve fiziksel saygı*. Yayımlanmamış Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Karasar, N. (2023). *Bilimsel araştırma yöntemi* (38. baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Keyes, C. L. M., Shmotkin, D., ve Ryff, C. D. (2002). Optimizing well-being: The empirical encounter of two traditions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82(6), 1007-1022. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.82.6.1007>
- Köylü, D., ve Gündüz, Y. (2019). Öğretmenlerin karar alma sürecine katılım düzeylerinin örgütsel bağlılık ve psikolojik iyi oluş ile ilişkisi. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 279-299.
- Kurt, N. (2018). *Öğretmenlerin psikolojik sermaye algıları ile psikolojik iyi oluşları ve iş doyumları arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Memduhoğlu, H. B., ve Mazlum, M. M. (2014). Bir değişim hikâyesi: Eğitim denetmenlerine ilişkin metaforik algılar. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 28-47.
- Priambodo, A., Prakoso, B. B., ve Setyorini. (2021). *Correlation between psychological well-being and satisfaction of life on physical education teachers*. Proceedings of the International Joint Conference on Arts and Humanities 2021 (IJCAH 2021), 400-404. <https://doi.org/10.2991/assehr.k.211223.069>
- Ryan, R. M., ve Deci, E. L. (2001). On happiness and human potentials: A review of research on hedonic and eudaimonic well-being. *Annual Review of Psychology*, 52(1), 141-166. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.52.1.141>
- Sallabaş, S. (2021). *Okul iklimi ile öğretmenlerin denetime yönelik tutumları arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Samsun.
- Sevim, H. İ., ve Kaya, A. (2023). Okullarda denetim sürecine ilişkin öğretmen tutumları. *Milli Eğitim Dergisi*, 52(238), 1285-1304. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.1127743>
- Sevimli, H. (2015). *Örgütsel bağlılık ile psikolojik iyilik hali arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi, Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Sullivan, S., ve Glanz, J. (2009). *Supervision that improves teaching and learning: Strategies and techniques* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Corwin.

- Şanda, P. (2021). Öğretmenlerin denetime ilişkin tutumları ile mesleki öğrenmeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Akademi Dergisi*, 1(1), 64-83. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6480982>
- Telef, B. B. (2013). Psikolojik iyi oluş ölçeği: Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 374-384.
- Uğurlu, C. T., ve Usta, H. G. (2016). Eğitimde denetim tutum ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 137-159. <https://doi.org/10.17556/jef.28260>
- Uslu, M. (2016). *Okul yöneticilerinin psikolojik iyi oluş düzeyleri ile karar verme stilleri arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Kayseri.
- Uslu, S. (2021). *Öğretmenlerin denetime ilişkin tutumları*. Yayımlanmamış Tezsiz Yüksek Lisans projesi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Denizli.
- Usta, M. E., ve Özyurt, D. (2021). Yönetici ve öğretmen görüşlerine göre okul denetiminde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(7), 35-61.
- Vijayaamalar, G., ve Suhaida, A. K. (2013). *Sikap guru terhadap penyediaan pengajaran yang dijanjikan di sekolah menengah kebangsaan, zon Bangsar, Kuala Lumpur*. Post graduate seminar in education, paper presented at the School of Education, University Putra Malaysia (GREduc).
- Yazıcı, S., ve Uğurlu, C. T. (2021). Sınıf öğretmenlerinin mesleki gelişim ihtiyaçları ve denetim uygulamalarıyla mesleki gelişim ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(7), 297-318.
- Yüksel-Başar, A., ve Gündüz, Y. (2023). Öğretmenlerin denetime ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 52(238), 1259-1284. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.1130314>

This paper by Mediterranean Journal of Sport Science is licensed under [CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)